

8. Толерантность и интолерантность в современном обществе: перспективы и реальность. – СПб. – 2009. – 491 с.
9. Хабермас, Ю. Между натурализмом и религией / Ю. Хабермас; пер. с нем. М.Б. Скуратова. – М.: Весь мир, 2011. – 331 с.
10. Хантингтон, С. Столкновение цивилизаций: [перевод с англ.] / С. Хантингтон. – М.: АСТ Астрель, 2011. – 571 с.

К.І. Шык

*аспірант ДУА «Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт
культуры і мастацтваў»*

ХРЫСЦІЯНСКІЯ КАШТОЎНАСЦІ Ў СІСТЭМЕ ПАТРЫЯТЫЧНАГА ВЫХАВАННЯ НАВУЧЭНЦАЎ

*Існуе дастаткова святла для тых,
хто хоча бачыць, і досыць змроку
для тых, хто не хоча.*

Блез Паскяль

Адным з прыярытэтных напрамкаў развіцця сучаснага грамадства з'яўляецца выхаванне маладога пакалення. У сувязі з гэтым асабліваю актуальнасць для дзяржавы набывае праблема патрыятычнага выхавання. У цяперашні час для развіцця і росквіту нашай рэспублікі мала, каб чалавек атрымаў адукацыю ў вузчай спецыялізацыі. Немалаважным фактарам становіцца жаданне чалавека працаваць і ўсяляк спрыяць развіццю сваёй рэспублікі. Для гэтага з ранняга ўзросту дзецям неабходна прывіваць любоў да гераічнага мінулага і культуры свайго народа, гонар за родную мову. Дадзеная праблема актуальная і значная ў наш час, так як будучыня нашай краіны залежыць ад падрастаючага пакалення і перад педагогамі стаіць няпростая задача сфарміраваць у кожным маладым чалавеку ўсе неабходныя якасці, якія створаць ўстойлівы падмурак для далейшага развіцця асобы. У сучасным грамадстве ў большай ступені навязваюцца прыярытэты зямных інтарэсаў над маральнымі і хрысціянскімі каштоўнасцямі, а таксама патрыятычнымі пачуццямі. Згодна даследчыка Белавуса М.А. традыцыйныя асновы выхавання і адукацыі падмяняюцца «больш сучаснымі», заходнямі хрысціянскія дабрадзейнасці – агульначалавечымі каштоўнасцямі гуманізму; педагогіка павялічвае ў старажытных і сумеснай працы – развіццём творчай эгаістычнай асобы; цнатлівасць, ўстрыманне, самаабмежаванне – ўсёдазволенасцю і задавальненнем сваіх патрэбаў; любоў і самаахвяраванне – заходняй псіхалогіяй самасцвярджэння; цікавасць да айчынай культуры – выключнай цікавасцю да замежных моў і замежных традыцый [1, с.543]. Многія навукоўцы адзначаюць, што крыху адбываецца ў душах людзей. Адсюль адным з вострых пытанняў з'яўляецца пытанне патрыятычнага выхавання сучаснай моладзі. Быць патрыётам – натуральная патрэба людзей, задавальненне якой выступае як умова іх матэрыяльнага і духоўнага развіцця, зацвярджэння гуманістычнага ладу жыцця. Ёсць усведамленне сваёй гістарычнай культурнай, нацыянальнай і духоўнай прыналежнасці да Радзімы і разуменне дэмакратычных перспектыв яе развіцця ў сучасным свеце.

Для раскрыцця дадзенай тэмы варта вызначыць паняцце патрыятычнага выхавання, ад якога будзем у далейшым адштурхоўвацца, для гэтага прааналізуем падыходы розных даследчыкаў да сутнасці гэтай педагагічнай дзейнасці. Прафесар Буткевіч В.В. вызначае патрыятычнае выхаванне як “фарміраванне ў навучэнцаў важнейшых духоўных якасцяў, патрыятычных пачуццяў, клопату аб інтарэсах сваёй Радзімы, гонару за мінулае сваёй краіны” [2, с. 13]. Такое азначэнне не зусім дакладнае, бо не ўключае ў сябе ўсіх аспектаў патрыятычных каштоўнасцяў і звернута ў першую чаргу на развіццё эмацыйна-пачуццёвай сферы. Аднак патрыятычнае выхаванне мае больш глыбкі сэнс, пра што піша Дзегцярова М.А., якая лічыць, што “патрыятычнае выхаванне – гэта фарміраванне ў чалавека духоўных каштоўнасцей, якія адлюстроўваюць спецыфіку развіцця нашага грамадства і дзяржавы, нацыянальнай самасвядомасці, светаразумення і адказнасці за лёс Радзімы” [3, с.158].

Абагульняючы і дапаўняючы папярэднія паняцці, цікавае азначэнне дае Чэчат В.У. які піша, што “патрыятычнае выхаванне – гэта выхаванне любові да Радзімы, падтрымка, развіццё, і магчыма накіраваць педагогам памкненні асобы да набывання і выкарыстоўвання на практыцы навуковых ведаў у тым ліку ведаў гісторыі Радзімы і яе народа. Выпрацоўка ў грамадзян запатрабавання сваёй

будзёнай вучобай і працай уносіць канкрэтны ўнёсак ва ўкараненне сацыяльна-эканамічнага развіцця краіны» [5, с. 4-5]. Такім чынам, аўтар выказвае пазіцыю наконт таго, што патрыятычнае выхаванне абавязкова павінна быць не толькі эмацыйна-пачуццёвым, а яшчэ і дзейсным.

Такім чынам, можна сказаць, што выхаванне патрыятызму аб'ектыўна абумоўлена патрабаваннямі грамадства, што гэта катэгорыя маральная, заснаваная на развіцці ў асобы ўсяго чалавечага: дабрныі, спакування, міласэрднасці, інтарэса да духоўных, матэрыяльных каштоўнасцей Радзімы. Патрыятычнае выхаванне накіравана на развіццё пачуццяў, каштоўнасцей арыентацый, ведаў, перакананняў, ідэй, канцэпцый, звязаных з успрыманнем сваёй Радзімы і фарміраваннем адносін да яе. Асэнсоўваючы напісанае вышэй, варта адзначыць, што працэс патрыятычнага выхавання ўключае ў сябе тры асноўных аспекта, паміж якімі існуе непарыўная сувязь і ўзаемаабумоўленасць: кагнітыўны (веды аб гісторыі і традыцыях роднага краю), эмацыйна-пачуццёвы (патрыятычныя пачуцці, стаўленне да Радзімы) і практычна-дзейсны (дзеянні на карысць Радзімы).

Трактоўкі патрыятычнага выхавання, прапанаваныя аўтарамі, у значнай ступені раскрываюць сутнасць дадзенай з'явы як узнёсла-эмацыйнай, пачуццёвай, духоўна-маральнай асобаснай грамадскай каштоўнасці.

Падобны пункт гледжання адлюстраваны ў Асновах сацыяльнай канцэпцыі Рускай Праваслаўнай Царквы, дзе гаворыцца: «Хрысціянскі патрыятызм адначасова праяўляецца ў адносінах да нацыі як звычайнай агульнасці і як супольнасці грамадзянаў дзяржавы ... Патрыятызм хрысціяніна павінен быць дзейсным. Ён праяўляецца ў абароне айчыны ад непрыяцеля, працы на карысць айчыны, клопаце пра ўладкаванне народнага жыцця, у тым ліку шляхам удзелу ў справах дзяржаўнага кіравання. Хрысціянін пакліканы захоўваць і развіваць нацыянальную культуру, народную самасвядомасць» [6, с. 35]. Зыходзячы з гэтага азначэння бачна, што сутнасць патрыятычнага выхавання аднолькава разумеецца як на ўзроўні педагагічнай навукі, так і на узроўні хрысціянства. Хрысціянства зыходзіць з разумення каштоўнасці як абсалютнага добра, якое мае значнасць у любым стаўленні і для любога суб'екта. Хрысціянскія каштоўнасці не зводзяцца толькі да евангельскіх заветаў і маральных правілаў. Яны складаюць цэлую сістэму.

У спіс каштоўнасцяў, згодна з меркаваннямі хрысціян можна ўнесці: справядлівасць, свабоду, салідарнасць, саборнасць, самаабмежаванне (ахвярнасць), чалавечую годнасць, сямейныя каштоўнасці - любоў, вернасць, клопат пра дзяцей і старых [7].

Робіцца відавочным той факт, што патрыятычнае выхаванне, як педагагічны працэс уключае ў сябе развіццё дадзеных каштоўнасцей, якія вядомы на працягу многіх пакаленняў і з'яўляюцца неад'емнай часткай кожнага чалавека. Для больш дасканаллага разумення гэтых каштоўнасцей зробім іх аналіз у кантэксце патрыятызму.

Справядлівасць разумеецца як палітычнае раўнапраўе, сумленнасць судоў, адказнасць кіраўнікоў рэалізуецца праз сацыяльныя гарантыі, патрабуе пераадолення беднасці і карупцыі і мяркуе годнае месца для кожнага чалавека ў грамадстве. Пад салідарнасцю разумеецца здольнасць падзяліць з іншымі людзьмі цяжкасці або хваробы, так і агульнанацыянальная салідарнасць як сіла, якая злучае народ і якая забяспечвае адзінства, цэласнасць і жыццяздольнасць нацыі. Саборнасць - гэта адзінства ўлады і грамадства ў працы на карысць краіны і людзей, адзінства разнастайных культур, гарманічнае спалучэнне духоўных і матэрыяльных інтарэсаў кожнага чалавека і грамадства ў цэлым. Самаабмежаванне і ахвярнасць ёсць адмова ад эгаізму, спажывецкага стаўлення да блізкіх і навакольнага свету, здольнасць ахвяраваць асабістым дзеля блізкага чалавека і Радзімы.

Сямейныя каштоўнасці, таксама маюць вялікае значэнне ў патрыятычным выхаванні навучэнцаў, бо моцная сям'я - гэта аснова дзяржавы і частка нашай культуры, як і любоў і павага да бліжняга і ўсіх іншых народаў, якія насяляюць нашу краіну. Словы апостала Паўла кажуць нам: Калі ж хто пра сваіх і асабліва пра хатніх ня дбае, той выракся веры і горшы за нявернага (1 Цім. 5, 8) – тым самым зводзяць заповедзь пра любоў да сваіх суграмадзян ў ступень абавязковага маральнага абавязку хрысціяніна. Зыходзячы з тлумачэння святара Рыгора Дзячэнкі: «Добры хрысціянін не можа не быць разам і верным сынам айчыны сваёй, гэтак сама як і наадварот – нядобры сын сваёй айчыны не можа быць цалкам верны сваёй веры» [7].

Такім чынам, хрысціянскія каштоўнасці аказваюць вялікі ўплыў на шматлікія бакі жыцця беларускага грамадства. Гэты ўплыў выяўляецца як у духоўнай сферы, так і ў грамадскім і сямейным жыцці, ён відавочна адбіваецца і на шматлікіх аспектах матэрыяльнай культуры, гаспадарчых пытаннях.

Таму можна сцвердзіць, што само пачуццё патрыятызму неабходна прызнаваць не толькі грамадзянскай, але і хрысціянскай дабрадзеянасцю. Таму ў патрыятычным выхаванні навучэнцаў варта выкарыстаць той багаты духоўна-маральны патэнцыял, які спалучае хрысціянства. Вядомы рускі філосаф У.С. Салаўёў сцвярджае, што сапраўдная ідэя патрыятызму выводзіцца з існасці хрысціянскага пачатку на падставе натуральнай любові і маральнага абавязку да сваёй Бацькаўшчыны [4, с.226].

Літаратура.

1. Белоусов, Н.А. Патриотическое воспитание студентов как проблема педагогического образования /Н.А.Белоусов, Т.Н.Белоусова // Патриотическое воспитание: история и современность: Сб. науч. ст. – Мн., 2004. – С.38-41.
2. Буткевич, В.В. Патриотическое воспитание учащихся: история и современность: пособие для педагогов общеобразовательных учреждений, учреждений внешкольного воспитания и обучения / В. В. Буткевич. – Минск: Национальный институт образования, 2010. – 207 с.
3. Дегтярёва, М.А. Патриотическое воспитание в учебных заведениях отрасли культуры / М.А. Дегтярёва. – Москва: МГУКИ, 2004. – 236 с.
4. Соловьёв, В.С. Россия и вселенская Церковь / В.С. Соловьёв. – Минск: Харвест, 1999. – С. 370
5. Чечет, В.В. Патриотическое воспитание в семье / В. В. Чечет. – Минск: Народная асвета, 1989. – 143 с.
6. Основы социальной концепции Русской Православной Церкви изд Московской патриархии. – 2000. – с. 45.
7. Інтэрнэт-партал “Православие”. – <http://www.pravoslavie.ru/answers/>. – Дата доступу: 2.05.2014

Ю.А. Яроцкая

*аспірантка ГУО «Белорусский государственный университет
культуры и искусств»*

ИСТОРИЯ СТАНОВЛЕНИЯ МУЗЫКАЛЬНЫХ ШКОЛ ЯПОНИИ ПОД ВЛИЯНИЕМ КАТОЛИЧЕСТВА

Процесс первоначального формирования музыкального искусства в Японии шел параллельно с процессом утверждения христианства в стране. Именно религия стала связующим звеном для межкультурных контактов, поскольку роль первых пропагандистов искусства игры на клавишных инструментах в Японии принадлежала исключительно католическим миссионерам.

Началом становления музыкальных школ в Японии следует считать 1551 год, когда иезуит Франциск Ксавье представил сёгуну Одо Набунага небольшой клавишный инструмент, по-видимому, клавикорд [1, с. 104]. В первых храмах, построенных миссионерами, разные виды органа соседствовали с клавесином и клавикордом. Фортепиано и фисгармония, появившиеся в богослужебной практике позднее, не вытеснили орган, а стали использоваться наряду с ним [1, с. 102].

В 1579–1580 годах миссионер Алессандро Валиньяно установил два органа в храмах возле г. Нагасаки. Иезуиты не только демонстрировали японцам музыкальное искусство, но и готовили церковных музыкантов. Были основаны две семинарии, где японцы, помимо изучения духовной литературы, занимались также хоровым пением и игрой на органе и клавикорде. В 1582 году А. Валиньяно организовал посольство в Европу для четверых японских семинаристов. Двое из них продемонстрировали европейцам свои достижения в игре на органе. В 1585 году они выступили в соборе португальского города Эвора, заслужив горячее одобрение многочисленной публики [1, с. 105]. А 3 марта 1591 года вернувшиеся послы присутствовали на личной встрече с Хидэёси во дворце Джураку в Киото. Для правителя делегаты исполнили музыкальные произведения на западных инструментах: арфе, клавикорде, скрипке и лютне. Это так нравилось Хидэёси, что он дважды вызывал их на бис и обращался с музыкальными инструментами с большим любопытством [6].

Первая половина XIX века является последним этапом в развитии традиционной классической музыки. Начиная со второй половины XIX века начинается эпоха активного проникновения